INLEIDING

Op woensdag 31 mei 2023 is de meicirculaire 2023 door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties digitaal beschikbaar gesteld. Op 8 juni is de circulaire geactualiseerd. De circulaire biedt nieuwe inzichten in de ontwikkelingen van het Gemeentefonds.

In dit voorstel worden de uitkomsten van de meicirculaire 2023 per onderdeel afgezet tegen de uitkomsten van de decembercirculaire 2022. De uitkomsten voor begrotingsjaar 2023 verwerken we in tweede bestuursrapportage 2023, voor 2024 en verder in de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027.

In hoofdstuk 1 lichten we de middelen die we ontvangen uit het gemeentefonds toe. We starten met de algemene uitkering en gaan verder met de integratie- en decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkering Sociaal Domein. Per onderdeel geven we een analyse van het verschil met de decembercirculaire 2022 en geven aan hoe de middelen worden ingezet. In hoofdstuk 2 gaan we in op de gevolgen voor ons meerjarenbeeld.

HOOFDSTUK 1 OPBOUW EN INZET MEICIRCULAIRE 2023

In totaal zijn de uitkomsten van de meicirculaire als volgt:

TOTAAL EFFECT CIRCULAIRE *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Meicirculaire 2023	127.097	133.843	133.871	124.497	123.779
Decembercirculaire 2022	125.135	126.193	125.863	118.627	115.154
Verschil	**1.962**	**7.650**	**8.008**	**5.870**	**8.625**

Hieronder geven we toelichting op de verschillen, opgesplitst naar algemene uitkering, de integratie- en decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkering sociaal domein.
Voor 2022 ramen we een nabetaling van € 65.000 door een bijstelling van het accres.

1.1 Algemene Uitkering

Ten opzichte van de decembercirculaire 2022 constateren wij bij de algemene uitkering de volgende mutaties:

Algemene Uitkering *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Meicirculaire 2023	117.207	124.911	125.220	116.074	115.795
Decembercirculaire 2022	116.254	117.617	117.542	110.512	107.441
Verschil	**953**	**7.294**	**7.678**	**5.562**	**8.354**

Voor de toelichting op dit verschil maken we een onderscheid tussen basis- en taakmutaties. Basismutaties zijn in principe vrij besteedbaar, bij taakmutaties ontvangen we extra middelen voor een specifieke beleidsintensivering.
Het verschil is als volgt opgebouwd:

Algemene Uitkering *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Ontwikkeling Algemene Uitkering	704	6.338	6.407	5.597	5.383
Financieringssystematiek					3.123
Subtotaal	**704**	**6.338**	**6.407**	**5.597**	**8.506**
Flankerend beleid energiearmoede	125				
Dienstverlening aanpak armoede en schulden	100				
Loon- en prijsbijstellingen 2023 participatie/AP jeugdhulp/Voogdij 18+	192	467	359		
Compensatieregeling voogdij 18+	-102				
Eigen bijdrage Wmo			585	-58	-57
Jeugdzorg		497	335	38	-81
Overige taakmutaties	-68	-8	-8	-15	-14
Subtotaal taakmutaties	247	956	1.271	-35	-152
Totaal	**951**	**7.294**	**7.678**	**5.562**	**8.354**

- *Ontwikkeling Algemene Uitkering:* De ontwikkeling van het fonds, behoudens de taakmutaties, hebben we samengevat onder één noemer. Dit de groei van de omvang van het fonds (accres), de groei van het fonds als gevolg van inflatie (nominale ontwikkeling) en de ontwikkeling van de hoeveelheden (WOZ-capaciteit, bijstandsontvangers, lengte wegen etc.).

- *Financieringssystematiek:* Bij de septembercirculaire 2022 is aanvullend eenmalig € 1 miljard voor gemeenten beschikbaar gesteld voor 2026, vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek. Dit bedrag komt nu vanaf 2027 structureel beschikbaar, voor Westerkwartier betreft dat € 3,1 miljoen.

- *Taakmutaties:* In deze circulaire is een aantal taakmutaties verwerkt. We benoemen specifiek de taakmutaties groter dan € 50.000:
  - Flankerend beleid energiearmoede: Het kabinet stelt incidenteel bedragen beschikbaar om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld voor de verwachte extra inzet die nodig zal zijn op het gebied van vroegsignalering en om gemeenten tegemoet te komen in het verwachte extra beroep op de bijzondere bijstand.
    We nemen voor deze taakmutatie ook extra lasten in de begroting op onder taakveld 6.3 Inkomensregelingen.

- Dienstverlening aanpak armoede en schulden: Voor de aanpak geldzorgen, armoede en schulden heeft het kabinet incidenteel middelen beschikbaar gesteld als investering in betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. Het gaat voor onze gemeente om een incidenteel bedrag van € 100.000 in 2023.
  We brengen deze taakmutatie ten gunste van de vrije begrotingsruimte 2023. In het collegeuitvoeringsprogramma, doel 5.2 Voorkomen en terugbrengen van armoede, zijn hiervoor al middelen gereserveerd.

- Loon- en prijsbijstellingen 2023 participatie/AP jeugdhulp/Voogdij 18+: Voor het jaar 2023 is loonprijscompensatie toegekend voor de onderdelen participatie (te weten Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding), vrijgegeven middelen jeugd en voogdij 18+.
  We voegen deze middelen toe aan de gemeentebrede stelpost voor loon- en prijsontwikkelingen.

- Compensatieregeling voogdij 18+: Dit betreft een eenmalige overboeking van de algemene uitkering naar de integratie uitkering sociaal domein (zie 1.3). Dit in het kader van de compensatieregeling voogdij/18+ over de jaren 2020 en 2021.
  We brengen deze taakmutatie ten laste van de vrije begrotingsruimte. Bij 1.3 Integratie uitkering Sociaal Domein is er sprake van een voordelig effect, die komt ten gunste komst van de vrije begrotingsruimte.

- Eigen bijdrage Wmo: In deze circulaire zijn er diverse taakmutaties met betrekking tot de eigen bijdrage voor Wmo. Als onderdeel van het integraal zorgakkoord ontvangen gemeenten vanaf 2025 extra middelen om verwachte toename van zorgkosten als gevolg van het huidige abonnementstarief op te vangen (circa € 0,3 miljoen). Daarnaast wordt het abonnementstarief afgeschaft, waarvoor vanaf 2025 een compensatie wordt ontvangen (circa € 0,3 miljoen). Daar staat tegenover dat vanaf 2026 een korting wordt gedaan in verband met herinvoering eigen bijdrage Wmo (circa € 0,6 miljoen).
  We verwerken het saldo van deze taakmutaties in de begroting als een stelpost binnen programma 6, onderdeel Wmo. Dit ook in afwachting van nadere landelijke uitwerking.

- Jeugdzorg: Gemeenten en Rijk hebben een principeakkoord bereikt over het financiële kader voor de Hervormingsagenda Jeugd. In totaal wordt € 1,36 miljard in 2024 en € 859 miljoen in 2025 aan de algemene uitkering van het gemeentefonds toegevoegd. Voor ons betekent dat € 4,5 miljoen in 2024 en € 2,7 miljoen in 2025. Op basis van eerdere afspraken hadden we hiervoor respectievelijk € 4,0 miljoen en € 2,4 miljoen begroot aan baten. Voor deze jaren ontstaat dus een voordeel van € 0,5 miljoen en € 0,3 miljoen. Voor de volgende jaren is onzekerheid en is een stelpost opgenomen in de begroting.
  We brengen deze taakmutatie in de begroting ten gunste van de vrije begrotingsruimte. Als gevolg van het principeakkoord vervalt de taakstelling van € 0,3 miljoen die we voor 2024 hebben begroot. Het voordeel voor onze begroting wordt daarom € 0,2 miljoen in 2024.

1.2 Integratie- en decentralisatie uitkeringen

De integratie- en decentralisatie uitkeringen verwerken we neutraal in onze begroting. Op totaalniveau verhouden de integratie- en decentralisatie uitkeringen zich in de meicirculaire 2023 ten opzichte van de decembercirculaire 2022 als volgt:

IU/DU *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Meicirculaire 2023	906	718	702	702	666
Decembercirculaire 2022	993	993	977	977	941
Verschil	**-87**	**-275**	**-275**	**-275**	**-275**

Ten opzichte van de decembercirculaire is sprake van € 87.000 minder middelen in 2023 en € 275.000 minder middelen in 2024 en verdere jaren. Dit betreft:

IU/DU *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	-275	-275	-275	-275	-275
Voorschoolse voorziening peuters	2	2	2	2	2
Armoedebestrijding kinderen		-2	-2	-2	-2
Wet goed verhuurderschap	14				
Leerlingenvervoer Oekraïne	91				
Taal voor ontheemden Oekraïne	60				
Maatschappelijke begeleiding	19				
Einde lening inburgeringsplicht	2				
	-87	**-275**	**-275**	**-275**	**-275**

- *Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches:* De bestaande regeling "Brede regeling combinatiefuncties" wordt gewijzigd van een decentralisatie uitkering naar een specifieke uitkering. De specifieke uitkering is ondertussen toegekend en het bedrag is voor de jaren 2023-2025 iets hoger.

- *Wet goed verhuurderschap:* Gemeenten krijgen meer mogelijkheden om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gerichter aan te pakken, middels het wetsvoorstel "Wet Goed Verhuurderschap". Deze uitkering heeft betrekking op de eenmalige kosten die gemeenten maken als gevolg van de invoering van de landelijke regels en het instellen van het meldpunt.

- *Leerlingenvervoer Oekraïne:* Deze decentralisatie uitkering Leerlingenvervoer Oekraïne is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij gemaakt hebben en maken voor het vervoer van Oekraïners naar scholen. De decentralisatie uitkering ziet toe op de periode van januari 2023 tot en met 31 juli 2023.

- *Taal voor ontheemden Oekraïne:* Ontheemden uit Oekraïne hebben nu beperkte mogelijkheden om de Nederlandse taal op vrijwillige basis te leren. Dit is wel noodzakelijk om een hogere arbeidsparticipatie te realiseren.

- *Maatschappelijke begeleiding:* Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van de inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden.

1.3 Integratie-uitkering sociaal domein

De integratie-uitkering sociaal domein is een uitkering bestemd voor diverse deeltaken binnen het sociaal domein. De mutatie ten opzichte van de decembercirculaire is als volgt:

IU Sociaal domein *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Meicirculaire 2023	8.984	8.215	7.947	7.720	7.318
Decembercirculaire 2022	7.888	7.584	7.344	7.139	6.772
Verschil	**1.096**	**631**	**603**	**581**	**546**
Waarvan:					
Participatie	666	632	604	581	546
Voogdij/18+	431	0	0	0	0

- De uitkering participatie neemt voor het jaar 2023 met name toe door de toegekende loonprijs compensatie (2023: € 516.000). Daarnaast is het aandeel van gemeente Westerkwartier in het totaal geactualiseerd. Dat betekent ook een hogere uitkering (2023: € 150.000).
  Deze mutatie in de begroting verwerken we als een stelpost ten gunste van Novatec. De begroting Novatec wordt richting de gemeentelijke begroting 2024 nog geactualiseerd, waarbij deze stelpost ook wordt meegenomen.

- De uitkering Voogdij/18+ is in 2023 eenmalig € 431.000 hoger. Dit betreft de definitieve toekenning van de compensatieregeling voogdij over de jaren 2020 en 2021. Vorig jaar was een bedrag van € 519.000 aangevraagd, waarvan dus € 431.000 is toegekend. De door gemeenten aangevraagde compensaties waren namelijk hoger dan het beschikbaar gestelde budget van € 60 miljoen.
  We brengen deze mutatie ten gunste van de vrije begrotingsruimte 2023. De lasten over de jaren 2020 en 2021 zijn al verwerkt in de jaarrekening 2020 en 2021.

HOOFDSTUK 2 EFFECT MEERJARENBEELD MIDDELEN MEICIRCULAIRE 2023

In dit hoofdstuk maken we inzichtelijk wat het effect is van de meicirculaire op het financieel meerjarenbeeld. In hoofdstuk 1 hebben we inzicht gegeven in de extra middelen uit de meicirculaire. Daarbij hebben we voorgesteld om een deel van deze middelen te labelen, of te wel neutraal in de begroting verwerken door tegenover de extra middelen ook extra lasten op te nemen. Het bedrag dat niet specifiek wordt gelabeld heeft een effect op de vrije ruimte in het meerjarenbeeld.

Als we bovenstaande toepassen op de gemeentefondsuitkering dan komen we tot het volgende overzicht:

Ruimte meerjarenbeeld *(bedragen x € 1.000, plus is voordeel)*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Effect meicirculaire 2023	1.962	7.650	8.008	5.870	8.625
Inzet taakmutaties	-317	-467	-944	58	57
Inzet decentralisatie uitkeringen	87	275	275	275	275
Inzet integratie-uitkering sociaal domein	-666	-632	-604	-581	-546
Vervallen stelpost Hervormings-agenda Jeugd besparing		-300			
Reservering voor loon- en prijsontwikkelingen	-1.066	-6.200	-6.200	-6.400	-6.400
Ruimte voor meerjarenbeeld	**0**	**326**	**535**	**-778**	**2.011**

- *Effect meicirculaire 2023:* Het effect van de meicirculaire op totalen van de gemeentefondsuitkering.

- *Inzet taakmutaties:* Een aantal taakmutaties wordt valt vrij ten gunste van het meerjarenbeeld. Zie ook 1.1.

- *Inzet decentralisatie uitkeringen:* Uitgangspunt is dat de decentralisatie uitkeringen worden ingezet waarvoor ze aan het fonds zijn toegevoegd. Zie ook 1.2.

- *Inzet integratie uitkering sociaal domein:* Een deel van de integratie uitkering sociaal domein valt vrij ten gunste van het meerjarenbeeld. Zie ook 1.3.

- *Vervallen stelpost Hervormingsagenda Jeugd besparing:* In 2022 hebben rijk en VNG afgesproken dat gemeenten 2024 een besparing mogen inboeken van € 100 miljoen in 2024 en € 500 miljoen vanaf 2025. Voor ons is dat € 0,3 miljoen in 2024 en € 1,6 miljoen vanaf 2025. Deze bedragen hebben we als stelpost te realiseren besparing Jeugd begroot. Het rijk is verantwoordelijk om hiervoor maatregelen te treffen. Door vertraging in de totstandkoming is de besparing voor jaarschijf 2024 vervallen.

- *Reservering voor loon- en prijsontwikkelingen:* We reserveren voor loon- en prijsontwikkelingen de in deze regel genoemde bedragen. We gaan hierbij uit van de indexeringspercentages zoals opgenomen in de meicirculaire. Een voorbehoud hierbij is, dat er nog geen duidelijkheid is over de prijsontwikkeling ten aanzien van dit jaar aflopende energiecontracten. Voor deze laatste ontwikkeling is nog geen bedrag gereserveerd. Dit geldt ook voor indexering van lopende investeringskredieten. Uitgangspunt is, dat betreffende investeringskredieten middels losse voorstellen worden bijgeraamd.

Het uiteindelijke resultaat is inclusief een positief effect van € 0,2 mln. als gevolg van de gemaakte afspraken over jeugdzorg en vanaf 2027 een structureel positief effect van € 3,1 miljoen als gevolg van de extra € 1 miljard die door het kabinet is toegevoegd aan het gemeentefonds.